

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Speculum Monasticum

In Quo Totius Religiosæ disciplinæ Casus, Regulæ & difficultates clarè videntur, breviter explicantur & resolvuntur Canone, rationibus & Patrum auctoritatibus

Philippus <a Domina Nostra Septem Dolorum>

Augustæ Vindelicorum, 1688

Cap. VI. De obligatione regularium ad officium divinum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40745

dere, non potest lucrari, & qui lucrari non potest, nec ipse potest perdere. *Salonus 2. 2. p. quest. 61. q. 5. de dominio art. 6. supra Valeria 2. 2. disp. 5. punct. 5.* Quod si sciat, quid dicit, religiosum non posse perdere ultra talem quantitatem, & ipse perdat ultra illam, religiosus potest illam lucrari, nec tenetur restitutionem; quia, cum talem scientiam habeat, qui cum religioso ludit, censetur cessare iuri suo; ita ut possit perdere, & non lucrum scienti enim & volenti nulla fit injuria. *Super in clavi regia lib. 12. cap. 13. n. 9. Lezan. 100 cap. 6. de paupertate, num. 52.*

CAPUT VI.

De obligatione Regularium
Officium Divinum.

SUMMARIUM.

- I. Quid sit Officium divinum, & qui tenentur in genere.
- II. Ad illud tenentur omnes religiosi destinati.
- III. Conversi & alij choro non destinati tenentur.

- IV. Novitij, si non sint in sacris constituti, non tenentur.
- V. Censuris ligati, v. g. excommunicati, suspensi, interdicti, depositi, degradati, expulsi, & ad triremes damnati, tenentur & remanent obligati.
- VI. Moniales etiam tenentur.
- VII. Regulares omnes tenentur psallere in choro; in hospitibus tamen, ubi sunt tantum duo vel tres, non tenentur.
- VIII. Omittentes aliquam partem officij notabilem peccant mortaliter.
- IX. Attentio quanam requiratur.
- X. Balbutientes aliquando peccant mortaliter.
- XI. Quibus horis debeant recitari hora canonica.
- XII. Matutinum dici potest separatim a Laudibus.
- XIII. Invertere ordinem horarum an sit peccatum.
- XIV. Regulares tenentur recitare officium pro suo ordine approbatum.
- XV. Recitare Officium de Sancto, quando debet fieri de feria, quale peccatum.

- XVI. *Vtentes Breviario Romano tenentur ad officium defunctorum 2. die Novembris, & ad Litanias majores.*
- XVII. *Quinam excusentur ab officio recitando, & ad quid teneantur.*
- XVIII. *De Sancto, cujus habetur insignium aliqua potest dici officium duplex.*

I. **O**fficium divinum est series horarum canonicarum ab ecclesiasticis ex præcepto Ecclesiæ certis temporibus recitandarum ex antiquâ Apostolorum, & Patrum traditione & ipsius Ecclesiæ institutione. *Thomas Waldensis de Sacramentalibus tom. 3. tit. de canonicis à cap. 20. & ad illud tenentur omnes religiosi in Sacris ordinibus constituti, cap. p. byt. de celebrat. Miss. & cap. dolentes eod. tit. D. Thomas quodlibet. 6. art. 8. Sorus lib. 10. just. 9. 5. art. 3.*

II. Tenentur ad officium divinum religiosi professi, choro destinati, etiam si in sacris ordinibus non sint constituti, quia, licet ad id non obligentur, neque ex præcepto Ecclesiæ, tamen antiqua & laudabilis religionum consuetudo ad id illos obligavit. *Caietanus in summ. cor. hora, §. 1. unde, si in aliqua religione non talis consuetudo, non esset obligatio, sicut in Societate Iesu. Graff. 1. part. decision. lib. 3. §. n. 89.*

III. Professi verò, qui non sunt choro destinati, v. g. conservi, non tenentur, neque ex vi professionis, neque ex præcepto ecclesiastico, neque consuetudine ad id obligantur. *Rodriguez in summ. cap. 138.* Tenentur tamen dicti conversi professi ad dicendas certas orationes Pater & Ave sub certo numero, juxta regulam aut constitutiones sui ordinis. Hæc verò obligatio non est sub mortali in omnibus religionibus, nisi sit præceptum, ut in ordine Minorum. *Sorus de justit. q. 5. art. 3. Bord. resol. 30. parte priori resol. n. 10. Lezan. tom. 1. cap. 12. de off. divin. n. 4.*

IV. Novitii, nisi sint in sacris constituti, non tenentur ad officium divinum, sed ad horas canonicas recitandas, quia veri non sunt religiosi, nullaque lex aut consuetudo illos obligat, *Suarez 2. tom. de religione lib. 4. de horis cap. 17.* neque in *cap. dolentes de celeb. Miss.* ibi enim nulla fit mentio de regularibus, neque in *Clement. 1. eodem titul.* illa obligatio inducitur, neque jure divino, neque ob eleemosynas, quia non dantur sub hoc titulo, neque status religiosus ut sic, inducit hanc obligationem. *Bor-donus resol. 30. n. 1.*

V. Religiosi, qui ad officium divinum tenentur, etiam si sint excommunicati, suspensi, interdicti, depositi aut degradati, expulsi, aut ad triemes damnati, ad idem officium manent obligati; quia tales privantur honoribus, sed
F non

non oneribus, recitatio verò officii onus est, non honor. *Navar. in summ. cap. 7. n. 17. Corneio 2. tom. in 3. part. tr. 5. de excommunicat. disp. 10. dub. 1.* Quoad damnatos ad triremes, si sint in sacris, ad officium tenentur, quando commodi erunt in hac parte, licet multi DD. illos omnino excusent ab hoc onere, si vero non essent in sacris, etiamsi essent professi, non tenerentur. *Bonacina de horis canonicis, disp. 9. 2. punct. 2. n. 3.* Et est eadem ratio de eorum professis, si non sint in sacris constituti. *Bononus part. priori resol. 30. n. 13.* dicit damnatos ad triremes etiam in sacris constitutos, aut alia ratione obligatos, non teneri officium recitare, quia in statu, in quo sunt infelicissimo, nullum tempus commodum habent, & quia satis sunt afflicti, dum illo afficiuntur supplicio, afflicti enim non est addenda afflictio. *Diana resol. 4. de horis can. Homobono part. 1. exam. tract. 4. cap. 4. q. 32. Rodriguez, tom. 3. summ. cap. 194. concl. 15.* Contrarium tamen tenent *Laym. lib. 4. tr. 1. c. 4. n. 2. Gavantus sess. 10 c. 5. q. 9.* *in rubr. Breviar. cap. 4. n. 16. Azorius p. 1. lib. 1. c. 5. q. 9.*

VI. Moniales tenentur ad officium recitandum non ex præcepto ecclesiastico, cum nullum sit, sed ex consuetudine, aut regula, extra chorum, eodem modo, quo viri profecti obligantur. Ita docent omnes Doctores. *Rodriguez, q. 4. art. 20. Pontellus verbo horarum canonice, n. 3. Navar. t. 4. de orat. c. 7. n. 27. Navar. disp. 1. de horis q. 2. p. 2. n. 5.*

VII. Omnes regulares chorum habentes tenentur quotidie piallere in choro horas canonicas. *Clement. 1. de regularibus.* Hoc autem præceptum obligat quamlibet religionem, juxta diversitatem statutorum, estque communitè receptum, quod sit sub mortali hæc obligatio, estque de traditione vel consuetudine immemorabili. *Rodrig. t. 1. q. 42. art. 1. Miranda, t. 1. q. 7. art. 5. Bon. disp. 2. de horis can. q. 1. p. 1. n. 9.* Quia religiosi non tantum pro se, sed pro commoditate aliorum ad hoc tenentur, deinde status religiosus in eo consistit, ut non tantum vitam corporalem, sed etiam spiritua-lem degant in communi, quod est simul orare. Hoc autem præceptum non afficit omnes distributivè, & in individuo, sed collectivè tantum, salvis semper statutis, & consuetudine cujusvis religionis; & hæc obligatio principa-liter cadit in Superiores, & prælatos, qui totis viribus procurare debent, ut singulis diebus eorum subditi huic muneri satis faciant. *Suares. 2. tom. de relig. lib. 4. de horis can. cap. 10. & tom. 4. tract. 8. lib. 1. cap. 11. num 3. Bonac. disp. 1. q. 2. p. 2. n. 8. S. dixi.* Quòd si subditi chorum negligunt, & divinum Officium prætermittatur, tenetur Superior singulis præcipere, ut choro interfint, & transgressores graviter peccant negligendo, aut violando hoc præceptum in materia gravi; peccabit etiam Superior mortaliter, si ex ejus negligentia non

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

frequentando chorum, non satis fit choro; si-
militer & subditi, cum sint omnes in culpa,
quia singuli in solidum tenentur in casu omis-
sionis. Igitur constat, quod singulis diebus ab
aliquibus Officium debet recitari in choro. *In*
cit. sup. Bonac & alij Bord. part. priori ref. re-
sol. 30. n. 5. Lezan. tom. 1. c. 12. de off. divini
n. 9.

In hospitiiis verò, aut parvis conventibus
ubi sunt tantum duo, vel tres, non tenentur
Officium recitare in choro, sed quatuor ad mi-
nus esse debent; duo autem aut tres non possunt
sunt in choro commodè Officium recitari,
quod verò commodè fieri non valet, censetur
pro impossibili, ac proinde nulli subiectum
obligationi. *Bordonus citatus sup. n. 8.*

VIII. Omittentes aliquam ex horis canoni-
cis, aut partem notabilem Officij divini, si-
peccent mortaliter, eo, quod transgrediantur
præceptum in re gravi, omittentes tamen
die septem, vel sex horas, non committunt plu-
ra, aut septem, aut sex peccata, sed unum tantum,
quia non transgrediuntur, nisi unum præ-
ceptum, sive unam obligationem, scilicet
cendi Officium integrè. *Navarr de orat. cap.*
n. 6. Neque tenentur altera die recitare, quod
fuit omissum, quia officium est onus diei, et
transit cum die sicut jejunium, *Sylvest. de*
hora §. 17. Unde falsò dicunt aliqui, non
peccatum mortale omittere uno die unam

ram canonicam, eo, quod credant materiam esse parvam respectu totius officii, est enim notabilis deformitas seu mutilatio officii, ergo non est parva materia, alioquin eadem ratione dici posset violationem jejunii in una die Quadragesimæ non esse peccatum mortale, quia in comparatione ad totam Quadragesimam videtur parva materia. *Diana part. 6. tract. 6. resol. 6. Lex anatom. 1. cap. 12. n. 10.*

IX. Attentio est necessaria recitantibus officium divinum ex *Innocent. III. in 6. dolentes de celeb. Miss. Sotus 10. de just. q. 5. art. 5. concl. 5.* & obligat sub mortali peccato, nisi ex levitate materiæ defectus attentionis ad pauca verba, vel paucos versus sit solum venialis. *Suar. 2. tom. de relig. lib. 4. de horis canon. cap. 26.* Satisfit huic præcepto attentionis, si quis initio horæ proponit & desiderat ad illam attendere, talemque voluntatem aut desiderium consulto, & ex proposito, non interrumpit. *Sanctus Thomas. 2. 2 q. 33. art. 13. Sotus de just. 1. q. 5. art. 5.* Censetur vero hanc voluntatem retractare, quando advertens se non attendere non curat de hoc, quia hoc est implicitè retractare voluntatem, quam primò habuit. *Suar. tom. 2. de relig. l. 4. de horis c. 26.* Oportet autem, quod advertat se diverti ab oratione. *Caiet in summ.* Similiter, qui aliquam actionem exercet impeditivam debitæ attentionis, ut studere, pingere, scribere, &c. peccat mortaliter,

taliter, quia est idem ac voluntariè non habere attentionem, si verò actio non impediat simpliciter attentionem debitam, ut vestiri, deambulare, &c. erit solum peccatum veniale, quia est solum irreverentia ita loqui cum Deo & cum imperfecta attentione. *Suar. sup. n. 21.* quod si prædictæ actiones fiunt cum magna attentione ad officium, & sit necessitas ita faciendi, nec erit veniale. *Rodrig. tom. 1. qq. reg. q. 42. art. 2.*

X. Officium recitantes balbutiendo, corumpendo, sincopando versus, & sillabas cum præcipitatione, si hoc fiat cum malitia aut affectatione ex negligentia aut defectu devotionis, peccant mortaliter, si ex tali casu sequatur non dici integrè officium, quia hoc est idem ac partem notabilem omittere, quod est peccatum mortale. *Nav. c. 10. de orat. n. 9. Suarez tom. 2. de relig. lib. 4. de horis can. cap. 13.*

XI. Matutinum seu horæ canonicæ, si publicè, sive privatim recitentur, debent dici statutis temporis horis, scilicet matutinum a solis occasu usque ad ortum, & non solum post occasum solis, sed ante illum dicitis vespere completorio, quinque horis post meridiem, si in hyeme, sive in æstate, ita consuetudine conceptum est apud multos etiam Romæ. *Suar. tom. 2. de relig. lib. 4. cap. 27.* prima post ortum solis, tertia, sexta, & nona ante prandium seu meridiem, vespere post meridiem, seculi XIII.

quadagesima, completorium prope noctem. Ita colligitur ex *Clement. 1. de celeb. Miss. & ex cap. 1. decretalium eodem tit. & est consuetudo Ecclesie, Sotus lib. 10. de iust. & iure q. 5. art. 3. Navarr. de orat. & horis can. c. 3. n. 45.* Possunt extra chorum separari matutinum & laudes, nullaque est prohibitio contraria. *Navarr. cap. 3. n. 64.* Causa rationabili subsistente possunt per aliquod tempus separari nocturni matutinales; antiquitus enim hoc fiebat, & de hoc nihil prohibitum extat. *Suarez 2. tom. de relig. lib. 4. de horis can. cap. 6. n. 10.* alias vero horas interrompere sine causa rationabili non licet. qui autem interrompit, rationabili causa subsistente, non habet necesse repetere recitata, aut quod incipiat iterum à principio horarum. *Aragonus 2. 2. q. 83. art. 12. Rodriquez in summ. cap. 141. n. 3.* invertere vero ordinem, v. g. dicere primam ante matutinum, vel vespas ante nonam, propter causam rationabilem, nullum peccatum est; si sine causa, vel propter negligentiam, peccatū veniale, quia hoc præceptum sic interpretatur Ecclesia. *Sotus 10. de iust. & iure q. 5. art. 3. Navarr. de orat. & horis can. cap. 3. n. 65.* gravius autem erit peccatum, etiam si sit veniale, dicere Matutinum pro die sequenti ante perfolutum officium diei præcedentis iusta aliqua causa non interveniente. *Suarez supra c. 24. n. 3.*

XIII. Quilibet religiosus tenetur recitare officium

F 4

officium divinum, juxta Breviarium pro suo ordine approbarum, ita sumitur ex cap. de in & cap. placuit dist. 12. Caietan. verbo hora §. 4. & hæc obligatio est sub mortali propter pœnas graves, quæ in dictis juribus ponuntur. Soranus 10. de just. & jure q. 5. art. 4. in hoc tamen est attendenda consuetudo, & jura particularium religionum speciali Breviario utentium.

XIV. Recitare officium de sancto eo die quo debet fieri de feria, nisi magna necessitas urgeat, est peccatum mortale, quia contrarietur intentioni Ecclesiæ, quæ non vult aliter recitari officium divinum. Suarez tom. 2. de relig. lib. 4. de horis can. cap. 23. an. 11. Tolandus in summ. lib. 2. cap. 13. Aliqui tamen volunt non esse peccatum mortale, si solum per dies aut tres vices hoc fiat. Rodriguez tom. 1. q. 4. art. 8. & Miranda tom. 1. q. 37. art. 13.

Idem dicitur, si celebretur sub duplici, quod est semiduplex aut simplex: hoc enim est agere contra intentionem Ecclesiæ, quæ talem modum instituit. Ita Gavantus in comment. in rubric. Missalis. Barbosa de offic. & potest. p. rochi cap. 10. n. 31.

XV. Tenentur tam utentes Breviario Romano, quam non utentes recitare anniversarium defunctorum die secunda Novembris; licet vespere cum Matutino & Laudibus; hoc anniversarium est pars officii hac die prescripti, ita, ut si beneficiatus non recitet, ad

stitutionem teneatur pro rata, *Suarez de horis can. lib. 4. c. 25. n. 8. & 9. Gavantus in comm. in rubric. Breviar. sect. 7. c. 13. & Matutinum non potest recitari pridie, sed ipso die mane. Barbosa de off. parochi c. 10. n. 29.*

XVI. Tenentur etiam ad litanias, quæ dicuntur majores, cum precibus in die sancti Marci & diebus Rogationum ante Ascensionem Domini, si non assistant processionibus; quia ita præcipitur generaliter, & est usus Ecclesie. *Suarez supra Bonacina de horis can. disp. 1. q. 1. punct. 1. n. 21.*

XVII. Excusantur à divino officio recitando infirmi iudicio medici vel prælati. Item urgenter occupati pro negotiis publicis, quæ convenienter fieri non possent, si diceretur officium, v. g. prædicatio &c. *Sylv. verbo hora §. 18.* Idem dico de urgenter occupatis circa negotium privatum magni ponderis, vel multum occupatis circa curam infirmorum, quia in his, & similibus casibus non est credendum, Ecclesiam obligare ad officium cum tanto dispendio boni communis proprii aut alieni, si utrique obligationi satisfieri non potest. *Tollet lib. 2. Summa c. 14.* Carentia etiam Breviarii excusat ab officio, quando sine culpa est perditum vel ablatum, non verò, si voluntariè aut negligentia culpabili, quia tunc non recitatio est voluntaria in sua causa. *Suarez 2. tom. de relig. l. 4. de horis can. c. 27.* Quotiescumque quis

quis excusatur ab officio, non tenetur ab alio
audire, quia præceptum non est de audiendo,
sed de recitando & pronuntiando. *Rodriguez*
tom. 1. qq. reg. quest. 4. art. 10. Sunt tamen
aliqui, qui excusati à recitando, obligantur ad
illud audiendum, ut Carmelitarum juxta ordinis
constitutiones. Item, qui excusantur propter
infirmiorem, aut magnam occupationem
dicendo officio, non excusantur à dicendo illam
vel illas horas, quas commodè dicere possunt,
sicut, qui debet centum, & non potest solvere
nisi decem, tenetur decem solvere, idem
dicitur de illo, qui non potest jejunare per totam
quadragesimam, debet jejunium servare
diebus quibus poterit. *Suar. tom. 2. de relig.
lib. 4. de horis can. c. 27.* Qui verò sunt excusati
de jure, non tenentur ad dicendum aliquas
orationes, aut aliquod opus pium facere loci
officii. *Lezanat. 1. c. 12. n. 67.*

XVIII. De Sancto, cujus reliqua insignis
habetur, & est recognita, & approbata, potest
fieri officium duplex, *Gavantus in thesaur. 1.
tom. p. 1. tit. 11.* De Sancto, cujus reliqua non
est insignis, si conceditur, officium debet fieri
semiduplex ad differentiam insignis reliquitur.
De beatificato verò non licet officium dici
nec Missam, nisi iis, quibus expressè concessum
est. Festum patroni loci debet celebrari à regularibus
sed sine octava. *idem Gavantus in thesauri sect. 1. cap. 5. tit. 1. Lezan. sup. a 31.*